

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a cse de 2 ori: Joi'a si Dumineca'a, Foi'a, candu concedu ajutoriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe $\frac{1}{4}$ 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu seu $\frac{2}{3}$ galbini mon. sunatòria.

Anulu XXXVI.

Se prenumera la poste c. si r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 75.

Brasovu 164 Octobre

1873.

Brasovu 14 Oct. n. 1873.

Se scrie, ca planulu despre nou'a arondare a municipaloru ar' fi si asternutu de catra min. de interne Maiestatii Sale. Nu ne miramu déra, déca 6menii cei atinsi prin intenitunea lui se misca si provoca la miscare de aperare.

Mai multi cetatiani din Brasovu sasi interpeleza pe representanti'a comunitatii urbei si a districtului Barsei in „Kr. Ztg.“ nr. 160 sub rubrica: „Sächsische Angelegenheiten, intrebanduo, ca scia ea, ca se pune in lucrare că tiér'a Barsei se se exundéza seriosu (in arondare?) de alte elemente nesase? si déca sci, nu e si ea de convincere, ca o descompunere că acésta insémna totu atata, catu nimicirea nationalitatii si a protestantismului loru, ceea ce dupa arondare trebuie se urmeze. Totu sasulu trebuie se veda, ca nemtismulu Barsei e amenantiatu cu asasinatu, si ca e timpulu, că se nu se lese a fi sugrumati, ci iute se se s. ffulce la fapta decisa, or' va duce or' nu va duce la scopu? N'are representanti'a de cugetu a protestá energicu in contra acestoru mesure silnice, ce ne aducu a minte de apassarea ce o faptuisera rusii in contra germaniloru din Nordu, dela Marea baltica?

„Pana candu tiér'a -si mai apera unu restu de cultur'a s'a apusana, rasea domnitória nu se odihnesce; ca nu sufere nece o limba ce nu o vorbesce ea, nece una credentia, ce o credu altii, nece unu dreptu, de care se afla altii indreptatit!! —

Deci la fapta intetita si la decisiune resoluta, ca altufelui se da semnu, ca manutia de nemti numai are dreptu de a mai existe pe viitoriu, ca-ce:

„E denimica acea natiune, care nu -si sacrifică tóte, tóte pentru onórea s'a“ (si pentru dreptulu seu R.) Asia vorba se pórta!

Totu sasii tramsiera dela adunarea cercuale din Sighisior'a cerculandu la jurisdictiuni, că se le apera si ele dreptulu de limba in contra silniciei, ce le face legea, si acum cetimu, ca urbea Noul'aplan-ta, serbii din Banatu, le luă caus'a in aperare.

Serbii si confinie militari suntu forte agitati de tractarea ce li se face, si acum se vorbesce, ca se va dicta acolo stare exceptionale. Press'a maghiara nu concede tractare blanda, ci energiosu, se se puna suptu petioare totu vresmasiulu si pismasiulu maghiaromaniei. — Suntemu la finea incepulturui, deacea nu e consultu a sta in letargia fora semnu de viatia.

Cate jurisdictiuni romane au protestatu in contra desmadularii loru, in contra dreptului de limba? se ni se descopere. —

Passivitatea boemiloru. Din diu'a publicarei patentei convocatore de senatulu imperialu, foile principali ale opositiunei federaliste din Austri'a, au aflatu cu cale a accentua din nou, ca opositiunea boema este departe de a intrá in senatu, ba acumă dupace din partea corónei nu s'a conchiamatu simplu senatulu pe basea legii votate in Aprilie a. c. de catra centralisti, pare a fi mai securu, ca opositiunea boema, nici ea din parte'si nu va intrá in senatu. „Politik“ scrie categoricu, ca a intrá acumă in senatu ar' insemná: a ajutorá ministeriulu de facia centralistu in politic'a s'a si a face posibila nemtilor decembristi o victoria, de care nici unu ministeriu de pana acumă al loru, nu a potutu ave parte, din care causa

a si cadiutu unulu dupa altulu tocmai asia, precum va cadé in ministeriulu de facia déca opositiunea federalista va remané fidela politicei sale passive si va lasá se tréca asupr'a capului ei multu cercatu si acestu esperimentu din urma. „Dreptulu si libertatea pentru care ne luptam, trebuie se invinga odata, scrie „Politik.“ Opositiunea boema are inca destula venjosia si putere de viétia spre a resiste cu successu si mai departe.“

In 2 Noembre, adeca cu două dile innainte de deschiderea senatului se va tiené o conferintia generala a opositiunei federaliste, in care se va luă decisiunea ulteriora pentru politic'a, ce va trebui se o urmeze. Noi?

Procesulu Bazaine.

In sal'a tribunalului din castelulu Trianon s'a deschis in 6 Octobre a. c. demaneati'a la 9 ore siedinti'a prima publica a consiliului de resbelu, care este chiamatu a judecá pe maresialulu Bazaine.

Acestu mare processu, va se respandésca multa lumina asupr'a intemplierilor surprindietorie din sasulu armiei francese si asupr'a pierderilor sale neasteptate, in cursulu resbelului din 1870, ér' mai cu séma asupr'a capitulatiunei triste a marelui fortaretu frances Metz, in care se află maresialulu Bazaine cu o ostire de 150,009 soldati bine disciplinati, incungiuratu de regimetele prusiace. Tota lumea civilisata va urmari cu mare interesu decursulu processului Bazaine francois-Achille. Bazaine e nascutu in Versailles in 13 Februariu 1811. Elu a intrat cu douăzeci ani in servituu (1831); soldatu simplu in 28 Martie 1831, fù innaintat in 16 Iulie 1832 in Algeri'a la rangulu de sub-oficeru; in 1835 fù denumit locotenentu in Spania, si la reintrarea s'a in Francia in anulu 1839 capitau. Gradurile de siefu de bataillonu (1844), de locotenentu-collonelu (1848) si de collonelu (1850) i s'a conferit in Algeria. In 28 Octobre 1854 fù denumit generalu de brigada, pe timpulu resbellului dela Crime'a, si generalu de divisiune in anulu urmatoriu. In fine in 5 Septembre 1864 devení maresialu alu Franciei (Mexico). In 12 Augustu 1870, fù denumit de catra imperatulu Napoleonu III de comandante supremu alu armatei Rinului.

Bazaine obtinu tóte gradurile ordinului legionii de onore, celu de cavaleru in 1835 pana la celu alu marelui cruci in 1863. Afara de aceste posede medali'a militaria (uarea Oujarei in Mexico 1865), si cele de Crime'a, Itali'a si Mexico.

Bazaine are patrudieci si doi ani si diumatate de servituu, din cari treidieci si cinci de resbelu, in cari a fostu de siesedieci si siepte de ori in campulu de lupta, treidieci si două din aceste campanie numeranduse dupu că campanie facute preste mare.

Presedintele consiliului de resbelu in processulu Bazaine este orleanistulu ducele de Aumale. Advocatii Lachaud tatalu si fiulu suntu aoperatorii publici ai lui Bazaine. Marturi suntu o multime chiamati. In diu'a prima au aparutu că marturi gravanti: generalii Conroy, Leboeuf, Frassard, Bourbaki si Charnier.

Maresialulu Bazaine a aparutu in sal'a tribunalului in uniform'a de maresialu cu crucea le-

giunei de onore si cu medali'a militaria pe peptu. In siedinti'a din 6 Oct. s'a datu cetire referatului judelui investigatoriu, generalului Rivière, care contine unu istoricu prea interesantu alu intemplierilor din 1870, si contine multe momente acusatiorie in contra lui Bazaine, intre altele demonstra, ca Bazaine ar' fi caus'a pierderei bataliei dela Forbach, pentru ca din adinsu nu a tramis u adiutoriu generalului Frossard.

Processulu acesta este de mare interesu si pentru publiculu nostru cititoriu, de aceea -lu vom urmari in nrii venitori cu cea mai mare atentiu si cu deamenuntulu in catu ne va concede spatiulu fóiei.

Introducerea Pré Santiei Sale PROCOPIU IVACICOVICIU

in scaunulu de Archipastorii si Metropoliti alu tuturor romanilor ortodoci din Ungaria si din Transilvania.

Congressulu nationalu besericescu, sevarsindu alegerea de Archiepiscopu si Metropolitu, incredintia unei deputatiuni s'o duca la imperatulu pentru intarire. Intracea membrii congressului remasera in permanintia, acceptandu responsulu dela imperatulu. Onoratii cetitori sciu, din acesta fóia, de ce primire avu parte deputatiunea congressului la pré-inaltiatulu imperatu. Numai decatu, guvernulu insciintia, atatu consistoriului metropolitanu, catu si alesulu, cumca alegerea este intarita dela Maiestate. Alesulu fù poftit cu telegrama la Vien'a se jure creditia la Imperatulu si la inalt'a casa ce ne domnesce. Dupa juramentu, alesulu uostru luă calea Sibiului, unde consistoriulu -lu accepta se -lu introducea in scaunulu de Archiepiscopu si Metropolitu, cum este scrisu in legea nostra cea de statutu.

Aci ar' fi la rondulu seu, că se spunem ovatiunile ce intimpinara pre alesulu Archiepiscopu si Metropolitu in acésta cale pe teritoriulu natiunii si metropoliei romanesci. Dér' in numerii din urma vedu telegrame si corespondintie in straduitóia „Albina“, cari me intrecuta catu despre ovatiuni. Totusi Ve rogu domni onorabili, dati-mi voia se spunu — barem intrarea in Sibiu!

Erá un'a de sambete, cea in 15/27 de dile ale lunei lui vinicericu, in órele demanétiei, candu alesulu Archiepiscopu si Metropolitu agiunse in curtea calei de feru la Sibiu. Ceriulu cu serinulu si aerulu cu liniscea marturiau, ca celu de susu voiá inadinsu se adauga la frumseti'a acestei serbatori a besericei romanesci. Curtea calei de feru era desu indesata de poporu, in a carui'a facia fia-cine putea se citescă devotiunea si respectulu ce o natiune culta doresce cap lui seu moralu.

Aci comissariulu metropolitanu, protopresbiterul Ioane Metianu in fruntea membrilor congressului, bineventà pre Archiepiscopulu-Metropolitu in o cuventare scurta si valorósa. Archiereulu mare respusne in asemene termini. Erá preste pointia a scrie ori a insemná ceva din aceste cuventari; deci nu le potu produce, ca me ferescu de desformari. Intre urarile poporului, alesulu Archiepiscopu si Metropolitu se duse la caret'a ce-lu acceptá. Calarii, in numeru frumosu, din orasii si din pregiuru, cu flamure nationale romanesci si imperatesci, formara două siruri de două laturi; ér' dupa carut'a Metropolitului, urmá sirulu lungu de carutie ale

celor'a, cari venisera la intimpinare. In acest'a fù mersulu spre resiedinti'a metropolitana, intre urarile poporatiunei, ce la feliurite distantie se grupase pe strate de amendoué laturile.

La óra 6 dupa media de di, congressulu tienù o siedintia, in carea statorì pentru diu'a urmatòria, program'a de introducere in scaunulu de Archiepiscopu si Metropolitu. Acésta programa s'a si observatu intru tóte cu acuratetia, deci o vomu cunoșce din decursulu serbatorii ce-lu descriemu:

Duminica in 16/28 Septembre, la óra 8 se incepura rugatiunile de demaneti'a in beseric'a din orasului Sibiu lui, ce este inchinata „schimbarii la facia.“

Dupa aceste rugatiuni, congressulu intregu mersese la resiedinti'a metropolitana, de -lu adusa pre Archiepiscopulu-Metropolitu la sant'a beserica.

Intrandu alesulu de Archiepiscopu si Metropolitu, ocupà loculu in mediuloculu besericei pre unu fotoliu, asiediatu a nume spre acestu scopu langa scaunulu archiepiscopescu. De a stang'a, in facia fotoliului, la o mésa mica stá comissariulu metropolitanu, presiedinte alu congressului, Ioane Metianu incunguratu de membrii biroului congressualu.

Presiedintele comissariu redică graiul seu, puternicu si blandu, chiaru si dulce, de adresà, in numele congressului, aceste cuvinte catra alesulu de Archiepiscopu si Metropolitu:

Pré Santite Parinte!

„Acést'a e diu'a carea a facut'o Domnulu, se ne bucuramu si se ne veselimu intr'ens'a.“ (Salmu 117. v. 23).

Astu-feliu cantá odinióra profetulu si Imperatulu Davidu, in bucuria animei sale, vediendu, ca se realiséza unitatea poporului seu Israile. Déca s'a cuvenitudo candu-va, apoi mai alesu acum in adeveru se căde că astufeliu se esprimemu si noi bucuria animei nóstre, vediendu, ca unitatea besericei nóstre din patria a re'nviantu si s'a realizatu.

Domniloru deputati! Ne-amu dedat cu numai la serbarea invierii Domnului si Mantuitorului nostru Isusu Cristosu se audim cu cantandu-se versulu profetului Davidu: „Acést'a este diu'a carea a facut'o Domnulu se ne bucuramu si se ne veselimu intr'ens'a;“ — adeca atunci, candu intr'un'a cu inviera Domnului serbamu triumful luminei si alu adeverului, triumfu reportatu asupr'a intunerecului si a nedreptatii.

Dér' óre cealalta ce este pentru noi recastigarea metropoliei nóstre vechi, ce o perduseram, decatuit invingerea luminei si a dreptatii asupr'a intunerecului, decatuit re'nviera si regenerarea nóstra besericesca?! — De acea, cu dreptu cuventu repetescu, in bucuria animei mele, cuvintele psalmistului: „Acést'a este diu'a, carea a facut'o Domnulu, se ne bucuramu si se ne veselimu intr'ens'a!“

De vomu considerá, Domniloru, ca strabunii nostrii, dupa ce se lipsira de drepturi politice, sute de ani mai fusera lipsiti si de drepturile loru besericesci; — de vomu considerá, ca sant'a mam'a nóstra beserica, unic'a si singur'a nóstra consolare in acele timpuri grele, dicu acea santa mama beserica, carea in timpuri de nefericire erá chiamata a ne imbracisá si a ne stringe la sinulu seu de mama: sute de ani fuse subjugata si nesocotita; — de vomu considerá, ca intre asemenee impregiuri triste noi perduramu ce avemu mai scumpu, metropoli'a nóstra, episcopii, monastiri si altele, peste cari amu arucatu velulu uitarii; — si in fine, de vomu considerá, ca dupa tóte aceste suferintie grele, ce parte le cunoscem din istoria nóstra besericesca, parte le mai semtimu, astadi ni-au resaritul si noua, pe terenulu besericescu, sôrele dreptatii, pentru ca au inviatu vechia nóstra Metropolia: atunci veti aproba spesiunea ce amu datu bucuriei prin cuvintele profetului: „Acést'a este diu'a, carea a facut'o Domnulu, se ne bucuramu si se ne veselimu intr'ens'a!“

Desi amu mai expresu sentiemintele nóstre de bucuria pentru re'nviera Mefropoliei, si adeca atunci, candu prin staruinti'a marelui si nemoritore-

lui archiiereu Andreiu, am serbatu diu'a de 12/24 Decembre 1864, că diu'a re'nvierii, totusi eram cuprinsi de óre-care ingrigire, cum se va sustine ce am recastigatu, si anume: cum se va aplicá in prassa Statutului nostru organicu — unic'a base de esistintia a Metropoliei nóstre — si in acele parti ale lui, in cari pana acam nu avuramu oca-siune a-lu practicá?!

Sciti, Domniloru, cata gele si dorere ni causà perderea cea mare si pré timpuria a pré demnului si pré iubitului nostru Archiepiscopu si Metropolitu Andreiu, sciti cata ingrigire ne cuprinse pentru aceea, cum vomu suplení noi aceea perdere mare; si anume, ca óre scivomu noi a ne intruní in buna intielegere la prim'a essercere a dreptului nostru de a ni alege Archiepiscopu si Metropolitu! Sciti bine, Domniloru, cu cata ingrigire ne-amu apropiat de acestu congressu electoralu; cu cata temere, că nu cumva tinerulu nostru edificiu besericescu se fie lovitu dintr'o parte séu dintr'alt'a, chiaru acumu la redicarea lui, intielegu chiaru acumu la aplicarea antaia a dreptului de a ni alege pre Archiepiscopulu si Metropolitulu nostru! — Dér' sciti si acea, Domniloru, ca Provedinti'a divina, carea a fostu totudeau'n'a scutulu nostru, nu ne-a parasită nici acumu in aceste mominte supreme, la actulu celu de atat'a insemnatate alu alegerii de Archiepiscopu si Metropolitu!

Asiá au disparutu tóte temerile si ingrigirile nóstre. In loculu loru, bucuria strabatò acimile tuturor'a atunci, candu fuseram fericiți a vedé pe fratii nostri dela pôlele Carpatiloru dandu mana fratiloru nostri dela Tisa, pentru sigilarea unitatii — nóstre besericesci, pentru intemeiarea bunei si fratiesei intielegeri, ce caracteriseaza pe fratii cei adeverati, intielegu contielegerea dela prim'a nostra alegere de Archiepiscopu si Metropolitu seversita in 28 ale lunei trecute, — candu mai toti ne uniram in o persóna pentru a salvá celu mai mare principiu alu besericei nóstre strabune, principiulu unitatii nóstre besericesci. Ingriagirea a disparutu atunci, candu ne convinseram despre poterea de vietia a tinerei si frumósei nóstre constitutiuni besericesci. Déca totusi nu amu datu atunci spresiunea deplina acelei bucurii, caus'a fù ca amu acceptat se ni vina dela Maiestatea Sa ces. si reg. apostolica sanctiunarea prea inalta a actului nostru de alegere.

Acum, din mil'a lui Dumnedieu si cu gratia Maiestatii Sale ces. si reg. apostol. actulu nostru de alegere e sanctionatu. Alesulu nostru, Escentienti'a Sa Parintele Episcopu Procopiu este intarit in demnitatea de Archiepiscopu si Metropolitu ce i-a oferit'o beseric'a.

Acést'a intarire imperatésca este aici in actulu acest'a, si provocu pre domnulu notariu se vi-lu citescă.

(Notariulu citescă)

„Ministeriulu reg. ung. de cultu si de investimentu. — Nr. 25091. — Venerate consistoriu metropolitanu! Maiestatea Sa ces. si reg. apostolica, cu prea inalta resolutiune din 17 Septembre an. cur. s'a induratu prea gratiosu a intari alegerea domnului Procopiu Ivacicoviciu, episcopiu gr. or. alu Aradului, de archiepiscopu si metropolitul greco orientalul romanu.

Aducundu acést'a cu placere la cunoscinti'a veneratului consistoriu -lu provocu totu-odata că acést'a se o comunice si congresului cu acelu adusu, ca domnulu archiepiscopu si metropolitul acumu intarit, dupa depunerea juramentului de credentia in manele prea inalte ale Maiestatiei Sale ces. si reg. apostolice, prin congressu va trebui se se introduce serbatoresce in scaunulu seu, era diplom'a de intarire dela Maiestatea Sa se va estrada mai tardiu. — Bud'a-Pest'a in 18 Septembre 1873. Augustinu Tréfort mp.“

(Va urmá).

Din fundulu regiu in Octobre 1873.

Stimate Dle Redactoru! Sub rubric'a „interne“ datatu in specia „din fundulu regiu“ aparù in nr. 231 alu lui „Hermannstadter Ztg.“ maritatu dupa „Siebenbürger Bote“ din prim'a Octobre a.c. o corespondintia catranita, scrisa intr'unu limbagiu tare interitat, privitoria la noua impartire a Ungariei si anume a Transilvaniei in 8 municipia. —

Proiectul dejá elaborat cu multa energia prin inaltulu regim ar' fi dupa aceasta corespondentia dejá definitivmente stabilitu. —

Dupa acestu proiectu multu pretiuit'a tiéra sa se scăpa, recte fundu regiu, a incetatu a mai exista că atare, ca-ce din acestu fundu regiu dupa noulu proiectu s'ar' formá trei municipia compuse verosimile in majoritate de romani si unguri, unu lucru forte superatoriu pentru iubitorii de privilegia romanofagi, cari tiepa că din gur'a sierpiloru, ca ei pseudo-portatorii de cultura in Orientu suntu dati prada romanilor. — Ei misionarii culturei in oriente, sasii, vinu scapatati in ghicarele romanilor si li frica, ca noi romanii, dora i- vomu rapi de tóte drepturile si i- vomu lasá goli că napulu. —

O saraciloru fii alu lui Hermann, ce nedreptate mare vi se face vóua acuma si ce temere aveti voi cari scrieti asia, ca vi se ia vóua venitulu din denti, cu care in sireti'a, prudentia si circumspecțiunea vóstra ne ati infiptu noua romanilor din fundulu regiu teribile vulnere, ne voindu voi si acuma in seculu alu XIX a ne recunoscere dreptulu nostru de esistintia, tragundu numai jaru la óla vóstra, si dandune noua semplu dosulu, candu ve amu cerutu respectarea dreptului nostru in modu fraticescu. —

Vedem cu este de reu acuma a ve impreuna cu noi, cu carii numai in grelele impregiurari de periclu ve ati impreunatu si ati juratu fratia, dér' trecundu pericululu, eara ne ati tractat in modu vitregu si ve ati aratatu ingratii si neaplecati a ne face partasi cu voi si la beneficia. —

Unu extra-wurst ati castigatu cu sireti'a vóstra la orce scaimbu de sistemul alu statului, pre candu voi ati tractat de romani fora respectarea drepturilor loru natuinali. —

Voi ati sciutu intrebuintia orce felu de midulóce, a ve castigá in tóte scaunele si districtele din fundulu regiu majoritatea, desi romanii suntu in majoritatea prevalenta, carii in atare mesura pôrta greutatile publice in fundulu regiu, pre carii voi totu indereptu i-ati datu si ia-ti suprimatu că se nu se pôta descepta. —

Asta a fostu missiunea vóstra de cultura in Orient? Cu atare cultura ati bucinatu voi in lumea larga, numindune voi prin emisarii germani de taciunari? Voi scriitori!

Ve vine greu vóua se fiti si voi majorisati odata, precandu voi cu fortat'a vóstra majoritate, ne ati sugrumat destulu, de nu amu potutu inainta asemenea cu voi, tragundune tóte mediulócele de lipsa pentru inaintare. —

Óre nu va veni tempulu, că insemnat'a suma de bani din visteri'a statului, carea o trageti pentru desarcinarea decimei si despre spatele romanilor si preutilorlor loru, caror'a nu voiti ale segregá portiune canonica, că se nu pôta progresá cu voi alaturea, — se se impartiésca aproportionalmente si intre preutii cei romaneschi, ca-ce asia pretinde ecuitatea si egalitatea in dreptu?!! —

Eta superarea sasului scr. in ce cuvinte se exprima:

„Ebenso dürfen keine rein oder überwiegend sächsische Munizipien bestehen, da sie ebenfalls unbedeutend geworden. —

Die unbedeutenden werden zusammen gekuppelt, doch so, dass die minder unbedeutenden (die Sachsen) in der Municipal-Vertretung eine wenn möglich sehr geringe Majorität erhalten. — Das nennt man in Pest, Culturmision der Sachsen unterstützen, die total zum Cultur-Dünger den Romanen gegen über verwendet werden soll.“ —

Sasii si acuma se lauda, ca ei voru fi Cul-

tur-Dünge ru nostru, candu vedu, ca voru pierde Extra-wurstulu loru fortatui si pre contulu nostru. — Déca au fostu ei liberali si edeverati frati, de atesta sute de ani, de ce nu ne au spriginitu si adiutatu si pre noi, ca de multu inca se simu adiunsu si noi la nivelulu culturei cu care -si spargu gur'a in laude? —

N'au facut'o acésta pan'acum'a si prin urmare nici missiunea loru culturale nu si au inplinitu, ba din contra ne au pismuitu, ca si noi ne amu redicatu prin fortele nostre proprie la possibilele nivelu alu culturei. —

Sasii asia d'er' nu se potu cu efectu laudá, ca ne au adiutatu in fapta se sporim si noi in cultura, precandu era ei stapani si avea iu mana toté officiale, si prin urmare cu multu mai pucinu o voru face acésta, (candu voru fi gunoiu de cultura), pentru romanii din fundulu regiu, candu ei voru face numai mici minoritati in municipiile cele noua. — Nu credemu noi siretiilor loru. —

Dupa suscitata corespondentia din fundulu regiu s'ar' face trei municipia. —

1. Municipiulu Sibiului cu Mercurea, Sebesiu, Mediasiu, Seghisióra, Nocrichu, Cincu-mare, cetatea Fagarasiu si partea din diosu a districtului Fagarsiului. —

2. Municipiulu Brasovului, cu partea de susu a Fagarasiului, Cohalmu, partea de susu din scaunulu Seghisiorei si cu Haroînsecu. —

3. Municipiulu Bistritia, cu Rodna, Naseudu si cu Reghinulu sasescu. —

Nu scimu incatu se va adeveri acésta impar-tire, care dupa corespondentia de facia ar' fi scosu din unu isvoru securu. —

Vomu vedé. Ce o se mai urmeze. —

Din muntii apuseni.

In urmarea descoperirei esita in „Gazet'a Transilvaniei nr. 68 a. c. in privint'a nerrespectarei serbatorilor de catra officialii regesci din Chio'r a-ducemu cu dorere la cunoscintia on. publicu: cum si officialii regesci si neregesci din tienutulu muntilor apuseni, inca si cei crescuti cu prescura romanésca, nu respecteza dominecele si serbatorile, cu atatu mai pucinu cercetéza cultulu divinu in acele, — má acestia implu mesur'a celoru din Chioru cu concederea de a se tiené si targuri in serbatori, ceea ce nu s'a mai pomenit upe aice, pana candu sosi dragutia de lume maghiara, in carea si prin a careia amentiti officiali si acelu anticu usu cre-scinescu s'a stersu inlocuinduse cu tienerea ordina-ria a targurilor in serbatori, o tempora! o mo-res! —

Astufeliu de officiali se paru a si fi uitati de preceptulu alu III-le divinu „aduti aminte se sanctiesci diu'a sambetei," carea la crescini s'a schim-batu in domineca, si de acelu ordinu alui Isusu „dati antaiu lui Dumnedieu cele ce suntu ale lui Dumnedieu, apoi Imperatului cele ce suntu ale Imperatului."

Déca officialii ca provediuti cu sciintia bine-lui si a reului dau astufeliu de exemple scandalisato-rie, apoi dela poporulu celu neprecepetu cumu se va poté accepta religiositate si temere de Ddieu? — déca lumin'a, ce ar' debui se lumineze, e intun-re-cu, apoi intunereculu cu catu va fi mai mare? — „amaru omului acelua, prin care vine smintela, mai bine este: se se spandiure lui o pétra de móra la grumadii lui, si se se incece intru adenculu mărei," — firerse mai bine i-ar' fi ataruia, pentruca atunci ar' peri numai elu singuru, si n'ar' mai trage cu sene-si prin scandalulu seu si pre altii la peritiune. (Cu lucru? R.)

Inse domnilor officiali! ni-veti obiecta: ca multiemea lucrurilor offisióse nu ve lasa a serbatori. — Se pote domnilor! d'er' totu omulu e in-deturatu numai atatu a face, catu pote face fara prejudetiul detorintie sale de omu si de crescini facia cu Dumnedieu, apoi se presupune: ca nici inaltulu regimu, ai carui membri luminati ca crescini sciu bine, cumca inceputulu inteleptunei e fric'a lui Ddieu, si cumca fundamentulu statului, si alu societatei omenesci e religiunea, fara carea aceste ar' fi numai unu Chaosu de disordine, nu atienta a ve sili ca se profanati dominecele si serbatorile cu lucruri neconvenite aceloru dile, ci ca ómeni intelepti si crescini adeverati se cautati beseric'a in domineci si serbatori, si astufeliu se premergeti

cu bunulu exemplu, ca poporulu de rondu vedien-duve exemplari'a portare, se se esciteze spre asemenea fapte religiose, ca-ce omulu fara religiune e ne omu, — e perduto.

Aceste premitendule, facem u atenti pre respectivii oficiali: ca acelea legi suntu date dela Ddieu nu pentru ca se remana litere móre — negru pe alb, ci ca se le observeze si se le implinesca si domhiele sale intocma pre cumu observéza si tienu legile si ordinatiunile facute de ómenii din Bud'a-Pest'a, „aceste se cadea se le faceti, si celea se nu le lasati;" — la din contra scrisu este in carteau adeverului si a dreptatii eterne, toti cei ce urescu Sionulu, ruginasevori dela Domnulu, ca precum érb'a de focu voru fi uscati," si totu acolo dice Ddieu „paditi Sambat'a mea, pentru ca acea e Santa vóue, care va profana acea, cu móre va muri, care va lucra in acea, anim'a acelua va peri din mediul poporului seu; — pentru ca in siése dile a facutu Domnulu ceriulu si pamentulu, si in diu'a siéptelea s'a odihnitu dela lucrulu seu." (Cu tóte inse serbatorile se nu se serbáza numai cu odihna séu cu jocuri, mancari si beuturi, ci numai cu fapte placute lui Ddieu si cu luminarea mintii si a spiritului prin invatiaturi, reuniri, lectura si virtuti nationale si crescinesci. R.)

Mai multi crescini de unu sange, romanu.

In dieces'a Gherlei s'a facutu gra-datiune in capitulu. Toti canonicii inaintara cu cate unu gradu inainte, dupa móre fericitului pro-positu **Macedonu Popu**. Canoniculu Ioanu Gulovicu, ruténulu, inca a inaintat la statulu can-onicalu de lectoru, cu tóte ca in sententi'a urmata la processulu cu fericitulu Episco-pou Alexi, sta apriatu, ca se invézia in trei ani perfectu limb'a romana si se nu fia inaintatu in gradurile canonicali. Cine a uitatu si pentru ce valórea sententie? — In ultimulu locu vacantu dupa canonicii Ioanu Anderco inaintatu la pre-positu, Stefanu Biltiu custode, Michailu Serbanu scolastecu, Demetriu Coroianu can-cellariu, s'a demumitu ultimulu canonico Vasilu Popu, fostu protopopu in Taspád-Szánto. Ore domnii canonici voru concede, ca scaunulu Episco-piei se se mute la Bai'a-mare, dupa cumu audimu ca se resfoescu archivele, pentru ca se se afle docu-mént, prin cari se se midiulocésca translocarea resiedintiei la Bai'a-mare? Cine? ce? pentru ce?

Expoziția universala dela Vien'a.

(Relatiunea comisariale.)

(Urmare.)

Helvetia. Spre a complecta privirea nös-tră asupra locului importantu acordatui instructiunii in expoziția din Vien'a, trebuie se visitamu adi: Scól'a helvetiana care se afla asiediata sub unu gratiosu pavilionu inaintea divisiunei helvetiane a palatului industriei.

La antaiulu aspectu, observam u urmatórea epigrafa clasica gravata pe frontispiciul pavilionului.

„Déca se afla cine-va pe pamant, care se scia se placa la tóta lumea, cu tóta onórea -lu rogu se me invetie acésta arta."

Intramu in acestu pavilonu si mai antaiu in catulu de diosu, aflam opere de sculptura pe lemn de una rara perfectiune. Aici uua din principalele industriei ale Helvetiei se presinta ochiloru.

Camerile din catulu antaiu suntu rezervate pentru scola, in totu ceea ce unu asemenea edificiu trebuie se compórete de mai completu. Chiaru in reportu cu materialulu scóelor, gasim aici unu lucru cu totulu demnu de atentiune: este una banca pentru scolari. Acésta banca are de scopu se evite corpului torturile la cari copii suntu fórté desu supusi. Este cu dóua locuri, cu rezematóre curba si construitu astufeliu in catu bordulu interiioru alu bancei se afla sub bordulu interiioru alu mesei.

Déca insistam u asupra acestui punctu, este ca se repórtă la hygiena, consideratiune fórté desu neglesa, si care ar' scuti pe copii de infirmitati terribile, de bôle, precum myapia, asthma, etc: ce se contracta in mare parte in anii de studiu.

Vedem apoi numeróse charte (geographice, istorice, mathematice etc. cari ne paru destulu de complectie; si in fine unu tellurium, felu de grama da de lutu plasticu, fórté comodu pentru instruc-tiunea demonstrativa a geographiei. In una ca-

mera Vecina, vedem u una mare quantitate de modele de desemnu si scripturi; colectii de minerale, de plante, insecte, mamifere, paseri, etc, in fine tóte lucruri indispensabili pentru invetiamantul a celor doua clase: „primare si superiore." Cea ce se cuvine se se specifica mai bine, este una colec-tiune de modele de plante, care arata cu una mi-nunata fidelitate natur'a, frundiele si florile flórei. Acésta parte speciala pentru invetiatur'a desemnului dupa modele este fórté interesanta. Ideea acésta este norocita, credem ca acesta este unu progressu, si ne grabim a-lu semnalá, ca se se intrebuint-die la tempu.

Portugali'a. Tabele graphice. Unu altu pavilionu specialu a fostu radicatu in gradinile Espositiunei de catre comissiunea portugesa; si érasi represinta complectu interiorulu dispositiunei, mobiliatulu, cartile, modele, etc, ale unei scóle nacio-nale. (Lisbona.)

Se intielege ca ne-ar' fi imposibilu a descrie in complectu fia-care din aceste pavilióne alu caror aspectu generalu presinta totu-déuna acelasi aspectu. Se scia ca Portugali'a, de candu a recapetatu independintia sa, lucráza activu pentru pro-gressu. E destulu se spunem ca pavilionulu scó-lei portugese la exposițione contiene tóte documen-te ce amu gasit u in cele-lalte scoli, helvetiane, suedice . . . etc.

Trebue inse se mentionam inca aici una inova-tiune séu mai bine una aplicatiune remarcabile a tabelelor graphice. Anglia este prim'a tiéra care trebuintiaza acésta speciala procedere pentru statistic'a imensului seu comerciu (import. si esport.) Portugali'a a intinsu inca mai multu acestu modu comodu, simplu, d'er' ingeniosu de a represinta prin linii (tabele graphice) nu numai diferitele miscari, diferitele variatiuni ale comerciului, d'er' si misca-re postelor, telegrafurilor, a instructiunii publice, etc, etc, si in fine aplicatiunea acestei metode este atatu de facila catu si de precisa pentru invetiamantul copiilor a geografiei si a istoriei.

Acestu modu de invetiamant este destinat a aduce mari servitiuri, si credem ca ar' fi utilu de a-lu introduce catu de iute in diferitele nostre reforme de instructiune publica ce suntu a se face in Romani'a.

America. In fine vedem scól'a americana care contiene că si precedentele totu ceea ce pri-vesce invetiamantul. Ceea ce se observa inse, este instalatiunea, suntu bancile si mesele de studiu cari se stringu si se transforma dupa placu. A dice ca americanii tienu fórté multu la lucrurile practice ar' fi de prisosu. Catu pentru gradulu de instructiune, fia-care scia ca nici una tiéra nu consacra atati bani pentru acésta că marea natiune americana.

Astufeliu suntu aprópe in totalu diferitele scoli instalate la espositie. Tóte dupa cumu se vede prezintu particularitati. In galerii, in sectiuni, aflam unu largu locu reservat lucrurilor intelectuali. Bresilulu a datu particularmente una mare exten-siune publicatiunilor pentru usagiulu invetiamen-tului.

Sectiunea romana, potem se dicem in tóta sigurantia, n'a remasu inapoi; astufeliu potem constata ca publiculu se intereséza fórté multu la operile espuse de scólele nostre, si mai alesu la cele espuse de asylulu Helen'a. Cartile de invetiamant, caeturile elevelor, una colectiune fórté interesanta de plante naturali dispuse in herbarii suntu puse la dispositiunea publicului, astufeliu in-catu se pote se védia si se -si dè séma.

Lucrarile de cusatura si de gherghelu atragu mai cu osebire atentiunea visitatorilor si suntem fericiți de a constata pentru tiéra nostra ca mic'a nōstra exposițione romana, este departe de a trece nebogata in séma.

Espositiunea universala din Vien'a, acésta ade-verata trasura de uniune intre Occidentu si Orientu, desfasiura inaintea ochiloru atintiti ai lumei intregi, că inaintea unui juru internationalu, pentru prim'a óra unu tabelu de activitatea industriale si artis-tica a Tunisului.

(Va urmá).

„Publicatiune. Blaslu.

(Urmare.)

20.

Se decide formarea unei commissiune perma-nenta.

a) de informașiiare de opidu,

ghiță pentru sufletele vostre.“ (Catra Evrei, capu 13. v. 15.) Si preste tōte acestea, se-lu iubim si se-lu veneram, si că pre aleșulu nostru si că pre parentele nostru, adeca: si pentru demnitatea nostra, dér' si pentru demnitatea archieresa, cu carea Dumnedieu l'a binecuvantat. Demnitatea archieresa este atata de mare, in catu si angerilor e grea si infroscata. Santii parinti ni-au lasat multe exemple frumose, că se cunoscem insemnetatea si marimea demnitatii archieresci. Dér' voiu spune numai pe scurtu, ca insusi Domnul nostru Isus Christos, voindu se arete insemnetatea demnitatii archieresci, la care voiā se inaltie apostolii sei, la cin'a cea de pre urma se scola de spelă pitioarele acelor'a-si. Din acēst'a apriatu se vede marimea demnitatii archieresci, dreptce cu atata mai vertosu se-lu onoramu pre Archipastoriul nostru.

Éta Tu, pré bunule Parinte, caruiā Provedintia divina si beseric'a Ti-a incrediutu scaunulu archiepiscopescu si metropolitanu alu marelui si nemoritorului nostru Andreiu, caruiā Provedintia si beseric'a Ti-a incrediutu continuarea opurilor si cultivarea creatiunilor lui, caruiā Provedintia si beseric'a Ti-a incrediutu carm'a corabiei nostre besericesci, aceleiā pré multa incungjurate de valuri — primeșce acēsta carma, acēsta conducere, cu aceasi incredere si bunavointia, cu carea Ti-o oferesce astadi beseric'a nostra representata in acestu congressu, prin rostulu nostru celu debilu. Intr'un'a cu acestea, primeșce si ascurarea iubirei si a veneratiunei nostre celei fiesci si profunde!

Considera-ne, Te rugamu, si Tu Parinte, de fiii tei, precum Te consideram si noi pre Tine de parintele nostru. Primeș-ne si Tu pre noi sub inrigirea Ta cea parintesca, precum Te primim si uoi pre Tine in animele nostre. Adapostes-ne pre toti sub scutulu teu, că se nu retacim si se nu ne periclitam!

Ér' noi multumindu Dumnedieului parintiloru nostri ca Te-a daruitu pre Tine noua, multumindu pré inaltului nostru Imperatu si rege, ca Te-a intarit de archipastoriu alu nostru, Ti oftam multi ani de fericire, că se poti continua opulu marelui Teu antecessore Andreiu: fericirea bunului nostru poporu.

Ti uramu multi ani de fericire, că se poti conduce corabi'a besericei nostre la limanul dorit. Pentru că se poti vedé insuti realitate dorintiele Tale si sperantiele nostre, si se Te bucuri inca aici pre pamentu de rodulu osteneleloru Tale. Ti uramu din curatieri'a animelor nostre: „Se traiesci! Se traiesci multi fericiți ani!“

Acum comisariulu presiedinte pasiesce naintea Archiepiscopului-Metropolitu, si dupa ce-i face inchinatune, cu man'a drépta -lu conduce in scaunulu de Archiepiscopu si Metropolitu intre urarile congressului.

Archiepiscopulu-Metropolitu, ocupandu-si scaunulu archierescu, adresă congressului aceste cuvinte:

„Marite congresse, domni deputati!

Indreptandu cuventulu meu catra Voi, domni deputati, indreptu de odata catra totu poporulu romanu ort. din Ungaria si din Transilvania, ce D-Vostre -lu representati aici. —

In tōte dilele m'am rugatu Domnului meu cu santulu Efremu: „Dómne, despunetoriulu vietiei mele, nu-mi dă mie duchulu lenevirii, alu iubirii de stăpanire si alu grairii indesertu; ci daruesce-mi mie, robului teu, duchulu curatieri, alu cugetului smeritu, alu răbdarii si alu dragostei.“

„Auditam'a Domnului. Scutitu-m'a numele lui:“ (Psalmu 10.) „Dlu a privit la umilita' robului meu. Facut'a mie bucuria mare“ (Luca I. v. 48—49.) Eramu pastorii la turma mica cuventatoria si la mai mare m'a chiamatu. M'a chiamatu Domnului se occupu scaunulu de Archiepiscopu si Metropolitu alu romanilor ort. din Ungaria si din Transilvania. Elu a binevoită că acēsta chiamare se se exprime prin votulu Vostru, domni deputati si iubiti fii in Christosu! Votulu vostru este acumu

recunoscetu si intarit dela pré luminatulu Imperatu si rege alu nostru Franciscu Iosifu I. precum intieleseram acēst'a din pré nalt'a rezolutiune ce ni'sa cetitu.

Marite congressu, domni deputati! Primescu acēst'a grea funtiune besericăsa, aci in cas'a Domnului, in faci'a representantilor besericii nostre; si in momentulu acestu solenu mi aducu aminte si repetiescu rugatiunea, ce mi-a ascultat'o Domnulu, acumu 20 de ani si mai bine, candu amu fostu introdusu de episcopu in eparschi'a Aradului. Ruggatiunea mea de atunci, ce o repetiescu acuma, este: „Parinte sante! Pazesci pre ei toti, pre cari ii-ai datu mie intru numele teu, că se fia un'a cu mine!“

Sarcin'a de Archiepiscopu si Metropolitu alu romanilor ortodoxi din Ungaria si din Transilvania, este grea si de mare insemnetate, insenmna a ocupă celu mai vechiu scaunu de archiereu, la cea mai vechia natiune in acēsta patria. Insenmna a fi capulu besericescu alu unui poporu, carele, cu pré nalt'a vointia a Maiestatii Sclces. si reg. apostolice, a intrat in o era noua de activitate, folosindu liberu drepturile ce le acordă institutiunile liberali ale besericei nostre spre desvoltarea ortodoxiei.

La atata insemnetate a sarcinelor metropolitane, unu feliu de temere cuprinde anim'a mea, că ore fi-voi in stare a corespunde deplinu detorintelor mele celor multe si grele?

„Adiutoriulu meu dela Domnulu, celu ce a facutu ceriulu si pamentulu.“ „Intarire e Domnulu, celor'a ce se temu de densulu.“ (Psalmu 24.)

Adiutoriulu acesta este radiemulu meu, si elu me insenmna a primi si a suporta sarcin'a de Archiepiscopu si Metropolitu.

Voi portă acēsta sarcina si voi ecsercē jurisdictiunea ce este impreunata cu dens'a, asia, precum demanda santulu apostolu Pavelu, adeca o voi purtă si ecsercē: „spre zidirea, ér' nu spre resipirea vōstra,“ si asia „nu me voi rusină.“ (Corinteni II. c. 10. v. 8.)

Pre langa acēsta nutrescu sperantia tare, ca atatu Voi, onorati domni deputati si iubiti fii susfetesci, catu si poporulu credintiosu, ce V'a tramsu aici, sunteti deplinu petrunsi de insemnetatea drepturilor si detorintelor ce le aveți pre temeiulu institutiunilor nostre besericesci precise in Statutulu nostru organicu. Nutrescu sperantia, ca veți folosi aceste drepturi cu scumpetate si veți implini detorintele cu tōta consciintia.

Lubitilor! Lucrandu asia, veți usioră sarcin'a archiereilor vostri, si deschinitu veți usioră sarcin'a Archiepiscopului si Metropolitului vostru.

Pietatea, religiositatea si credintia vōstra, se nu fia mōrte, ci se fia active, adeca impreunate cu fapte bune.

Lucrandu asia, veți fi adeverati membri ai sanctei beserice, pre care Domnulu Dumnedieu a recumperat'o cu pré scumpu sangel' unui'a nascutu fiului seu celui iubiti, alu Domnului nostru Isus Christosu.

Fă, Dómne, că cuvintele mele, precum parcedu din anim'a mea, asia se intre la anim'a fia-carui crestinu, incredintiatu pastoririi mele. Fă, Dómne, că poporulu romanu ortodoxu din Ungaria si din Transilvania, ducundu vietia dupa invetiaturile Tale, se se faca in adeveru beserica sancta Tie, se fia locasius duchului santu, ca asiā in natiunea intréga, in acēsta mare si frumosa beserica a Ta, se va binecuvantă si se va premarí numele Teu, alu Tata lui si alu Fiiului si alu santului Duchu in veci, Aminu!

Cantaretii intonara: „La multi ani stepane!“ — ér' clerulu si poporulu mersera pe rondu la scaunulu archiepiscopescu de fecera nouului Archiepiscopu si Metropolitu inchinatiunile de supunere si ascultare.

Apoi preotimea, ce avea se servescă la santiă liturghia -lu adusera pre marele archiereu la locul amvonului, de-lu imbracă in vestimentele si ornamentele archieresci.

Sentimentele religioase, (ce de comunu inalta suflerul nostru, candu asistem la santiă liturgia si socotim la insemnetatea si despre intielesulu singuratecelor acte ale ei, si ale cantaretilor ce parte insocescu, parte intregescu acele acte sante,) se stirnescu si mai tare sub impresiunea sublimului intielesu alu actelor din liturghi'a carei pontifica unu archieren. Candu se ie, si candu se depune corona, si pentru ce? candu se ie, si candu se depune omoforiulu, si de ce? scl.

Dupa santiă liturghia, congressulu intregu insozì pre Excelența Sa Parintele Archiepiscopu si Metropolitu pana la resedintia archiepiscopescă.

In resedintia sa, Metropolitul primi mai an-tai felicitarile congressului condusu de bravulu seu presiedinte Ioane Metianu. Urmă consistoriulu metropolitanu. Apoi consistoriulu archidiaconescu sub conducerea archimandritului Nicolau Popa, a scrierilor nostru besericescu de bunu nume; corpulu professorilor, diferite corporatiuni, autoritatatile civili si militari scl.

Intr'aceea congressulu se reunii in beserica de-si autentică protocolulu si -si inchia sessiunea.

Dela incheiare trebuesce se luamu notitia desclinita de cuventulu ce, in numele congressului, Ioanu Popoviciu Deseanu l'a adresatu comisariului-presiedinte Ioanu Metianu, dreptu multumita pentru inteligintia si loialitatea cu cari a condus alegerea de Archiepiscopu si Metropolitul si a sigilat'o prin intronarea alesului. Congressulu, cu urari de „se traiesca,“ si-exprese consentiamentei lui la tōte cele dise de Deseanu in onore comisariului-presiedinte. Cu adeveratu ochii omului de atentiu seriōsa trebue se se oprésca la parintele Metianu, se caute la rol'a ce avu si cum si-o implini. Pana acumu inca valoarea acestui barbatu era sociata la multi, dér' numai in cerculu angustu alu cunoscutilor sei, ca-ci numai acestia avusera ocasiune s'o constata. Elu insusi, de modestu, n'a cercatu se tréca nainte; in sessiunile trece ale congressului vorbiā forte rare si pucieni, dér' bine. Odata, intr'o cauza in carea elu potē se dè mai bune informatiuni, a luatu cuventulu numai dupa ce l'a provocatu fia-iertatulu Metropolitul. Acum, torintele necessitatea, l'a facutu presiedinte congressului; la acēst'a fù salutatu cu caldura cu atata mai mare, cu catu elu nu s'a indesatu la asemene onore. Au asceptat pana s'o primesca nu dela ambitiunea sa personala, ci dela necessitatea besericei si a natiunei. Odata presiedinte, inteligintia si tactulu lui se desvelira in tōta splendore. La cuventarile sale, poterea logicei si folculu cugetelor, cucerescu mintile ascultatorilor, era cu suavitatea rostirei incanta animele. Se feresce de vorbe gōle. Cu scientia si cu elocintia nu face parada, der' nu le lasa se lipseasca de acolo, unde trebuesc se fia si se se validitedie.

„Metianu a dobândit locu in istoria,“ — a disu multora unu carturariu mare alu natiunei nostre. Asia este. Eu, celu mai micu intre frati, nu me incumetu se mai atingu de acea sentinta a carturariului, ci numai unu comentariu miasiu permite adeca intielegu asia, ca numai rol'a ce avu Metianu acumu a trecut la dominulu istoriei, dér' Metianu insusi: elu este alu viitorul nostru nationalu besericescu.

Dupa incheiarea congressului urmă ospetiulu si alte festivitati, despre cari alti s'a insarcinat a scrie onorabilei Albine. Deci eu finescu cu: „In taresce Dómne poporulu teu, si binecuvantă pre natiunea ta. Biruintia romanului asupra alienilor daruesc si, si padiesce cu crucea ta sperantiele nostre!“

Jorgiu.

Procesului maresialului Bazaine.

Acestu processu grandiosu, despre care a disu operatorulu lui Bazaine advocatei lui Lachaud, ca dupa acel'a a lui Ludovicu XVI-lea nu a fostu inca nici unul mai mare, s'a inceputu in 6 Oct. c. c. Dupa ce s'a adunat toti membrii consiliului si a sositu si ducele de Aumale la 12 ore in sal'a tribunalului din Trianon, acesta că pre siedinte alu consiliului s'a asiediatu pe fotoliul seu in centru si a respicatu cu voce tare cuvintele sacramentale: „Siedintia este deschisa, faceti se in-tre domnulu maresialu.“ Toti auditorii ascépta in cea mai mare tacere. Maresialulu intra urmatu de unu oficeru superior alu gendarmeriei si investitul cu uniforma s'a, portandu cordonulu mare alu lejunei de onore si medali'a militaria pe peptu. Tie-

nendu chipiulu in mana se pléca pucinu saluta consilinu si ia locu lenga defensorele seu. Presedintele de Aumale da indata cuventu grefierului, care apoi cetește decisiunea de punerea maresialului înaintea consiliului de resbelu. Maresialulu intru aceea sta nemiscatu cu privirea atintita pe măsa înaintea sa si se joca cu inelulu de auri, care-lu pôrta in degetulu din man'a stenga. Presedintele ducele d'Aumale se adresă apoi catra densulu: „Domnule maresiale, redică.“ Bazaine se redica. Pr. „Numele si pronumele dtale?“ B. François-Achille Bazaine. P. Etatea dtale? B. Siesedieci si trei ani. P. Unde esti nascutu? B. La Versailles. P. Profesiunea dtale? B. Maresialu alu Franciei. P. Domiciliu dtale? B. Parisu. Presedintele: „Siedeti, — grefiere, dati citire ordinelor de punerea in judecata si de formarea si compunerea consiliului.“ Ordinile susatînse contine presumiuni sufficiente contra mares. Bazaine.

Presedintele catra Bazaine: „Ai auditu acuzațiunea adusa in contra dtale. Dêca aperatoriulu si acusatoriulu publicu nu se opune, vomu face se intre marturiile.“ — Dupace d. Lachaud si comisariulu republicei au consimtitu la acëst'a, se striga marturiile dupa lista si o marturia dupa alt'a intra in sala. Acestea reprezinta tôte plasele societati. Generali, oficieri, soldati, preuti, advocati, deputati, proprietari s. a. s. a. Cu totulu s'au strigatu la vre 320 martori, dintre cari numai 54 suntu martori de desvinovatire; fia-care martoru dupa prezenta se departă era din sala. Aparitiunea dloru Jules Favre si Gambetta că marturi a produsu 6 ore care miscare intre publiculu de facia asia si sosirea fostului prefectu de politia in Parisu pe timpul resbelului, Kératry. Atentiunea si curiositatea publicului adiunse la strigarea numelui d. Régnier la culme. Régnier acest'a cu fisionomia fara nicio expresiune, cu perulu alb, slabu si subtirelu la trupu, imbracatu in vestimente cenusie a jucatu unu mare rol la tratarile de capitulatiune intre Fridericu Carolu, Bismarck si Bazaine. Actulu de acuzațiune descopere despre purtarea lui lucruri, cari ni-lu reprezinta că pe unu spionu prusianu — bonapartistu. Mai diosu vomu face cunoscintia si cu densulu.

Dupa finirea strigarii marturilor ducele d'Aumale se adresă catra Bazaine: „Dnule maresiale, poti se te retragi pentru cateva momente.“ Dupa 10 minute se redeschide siedint'a. Se da citire biografiei vietiei militarie a lui Bazaine. Noi amu publicatu dejă in scurtu acestu „Etat des services.“ Bazaine asculta cu mare interesu cetera curiculului vietiei sale militarie, in cate regimenter a fostu de cate ori si candu a fostu distinsu, avansatu si decorat in Parisu, Afric'a Crime'a, Itali'a, Mexico, pana la campania fatala din 1870, in care că comandante alu unei fortareti mare a capitulatu rusinosu si a cadiutu in prisonea prusaciloru, spre a stă acumă inainte tribunalului se dè respunsu la acusarea infricosata de tradatoriu alu interesselor patriei. — In fine se da citire conclusului comisiunei investigatore militare subscrisa de Thiers, in care se formulăza causele, din cari s'a tramsu maresialulu înaintea consiliului de resbelu. Conclusulu acest'a este nimicitoriu pentru Bazaine.

Comisiunea investigatore impata maresialului Bazaine, ca n'ar' fi avutu nici-o data cugetarea se ésa cumva din Metiu, ca ar' fi refusat a face unu atacu de eliberare seriosu spre a se uni cu armat'a lui Mac Mahon, ceea ce se putea intemplă din partea; ca ar' fi facutu se creă lumea ca-i lipsesc munitiune, candu avea inca pră destula; ca n'ar' fi visitatu nici odata spitalurile si ambulantiele, c'ar' fi cercat in totu-deaun'a a se isolă pentru de a nu depinde dela nimenea; d'a se fi incurcatu c'unu ore care Régnier, a caruia identitate nici macar nu era constatata, spre a puté tiese negotiatiuni politice, in locu de a face o incercare de liberatiunea armatei din Metiu; d'a fi propusu inca din primele dile ale lui Septembre capitulatiunea inimicului; d'a fi corespunsu directu cu inimiculu; d'a fi

predat uulturii francesi si tota munitiunea prusiloru, dupace a promisu oficeriloru sei, ca nu le va predă; d'a fi nimicatu scrisorile cari -lu compromisito.

Bazaine, dice comisiunea in conclusulu seu, este cau'a pierderii bataliei dela Sedanu. Elu a intretinutu cu inimiculu relatiuni, cari adusera cu sine capitulatiunea, elu a acceptat clausule contrarie decretului din 1863.

Cetarea documentului acestuia a durat trei cuarte de ora si a formatu prologulu l'a reportulu generalului Riviére, judebul de investigatiune. Reportul acest'a este scrisu cu multa logica si cunoscintia de lucru si compusu cu mare dibacia in ordonarea materiei colosal si cu deosebita si caracteristica precisiune si buna alegere a spresiunei. Reportorele gen. Riviére nu se teme a taiā in carne viia; dela primele pagine incepându, acusa energic pe Bazaine si se silesce a demastră, ca planul acestui a fostu, a paralizat pe imperatul Napoleonu si a se isolat spre a trage folosu pentru persón'a s'a ambitioasa din resultatulu resbelului.

In siedintele consiliului din 7, 8, 9, 10 Octobre s'a continuat, er' in 11 Octobre s'a finit cetera reportului acestui forte compendiosu a lui Riviére, care contine mai intréga istoria militarie a resbelului din 1870.

Acte la procesulu Bazaine.

Ordinul de dare in judecata din 24 Iuliu 1873 ordonă, că maresialulu Bazaine se compare înaintea consil. de resbelu divis. mil. I-a, pentru că:

1-iu. Fiindu comandantu superioru alu Metiu, a capitulatu cu inamiculu si a predat orasulu ce i era confiatu, mai înainte de a fi storsu tôte midiucole de aperarea de cari dispusea si fara se faca totu ceea ce prescria détoria si onorea;

2-a. Fiindu comandantu superioru alu armatei Rhinului, a capitulatu in campu liberu, capitulatiunea avendu că resultatul depunerea armelor de trupe;

2-a. Fiindu ca, in aceleasi conditiuni, a capitulatu prin scrisu, fara se faca ceea ce i prescria détoria si onorea;

Crime prevedute si pedepsite de art 209 si 210 din codulu de justitia militaria.

REPORTULU

asupra affacerii D-lui Bazaine, excomandantu siefu alu armatei Rhinului, care a formatu obiectulu ordinului de a informa, datu de D. ministrul alu resbelului la 7 Maiu 1872.

Prefacia. Prin decisiunea cu dat'a de 7 Maiu 1872, ministrul de resbelu, in consecintia avisului emis de consiliulu de ancheta insarcinatul de a esamină affacerea capitulatiunei Metiului, a datu unu ordinu de a informa contra d-lui maresialu Bazaine, comandantu siefu alu acestei armate.

Conclusiunile formulate de consiliulu de ancheta in siedint'a sa dela 12 Apriliu 1872, suntu urmatorele:

„Considerandu ca maresialulu Bazaine, prin depesile sale dela 19 si 21 Augustu 1870, a facutu pe maresialulu Mac-Machon se decida maresialu dela Reims pe Marn'a, pentru a duce ajutoru armatei Metiului; ca tentativele de esire dela 26 si 31 Augustu nu potu fi considerate că destulu de seriose pentru a operă una diversiune utile in armata dela Chalons; pentru aceste motive, consiliulu de ancheta opină ca maresialulu Bazaine este in mare parte responsabilu de nenorocirile acestei armate.

„Consiliulu este de parere ca maresialulu Bazaine a cautat perdearea unei armate de 160,000 omeni si a orasului Metiu; ca responsabilitatea i incuiba cu totulu, si ca, că comandante siefu, nu a facutu ceea ce i prescria détoria si onorea.“

Consiliulu blama pe maresialulu de a fi intretinutu relatiuni intime cu inamiculu, relatiuni cari n'au avutu de resultatul de catu una capitulatiune fara exemplu in istoria.

Déca in precedintele sale avise consiliulu a blamatu totu-déuna comandantii de piatie, cari, siliti a se preda, nu au distrus materialulu de resbelu inainte de a semnat capitulatiunea, si au datu astufeliu inamicului resurse de cari a usat cu largetia in continuarea resbelului, cu mai multu cunventu inca maresialulu Bazaine marita acestu blam.

Consiliulu 'lu blaméza de a fi acceptat clausa din capitulatiune, care permite oficilarilor de a intra in caminele loru, dandu prin scrisu parola de onore de a nu servi contra Germaniei in tempulu resbelului.

Consiliulu 'lu blaméza de a nu fi veghiat in capitulatiune, conformu art. 256 din decretulu dela 13 Octobre 1863, a ameliora sértea soldatiloru sei si de a nu fi stipulat, pentru raniti si bolnavi, tôte clausele de exceptiuni si de fortie ce ar' fi potutu obtine.

Consiliulu 'lu blaméza, in fine de a fi predat inamicului drapelele ce potea si trebuie se le distruga; de a fi pusu astufeliu verfu umiliarei bravilor soldati a caroru onore era de datori'a lui de a o salva.

Resultatele informatiunei capitulatiunei Metiu suntu consemnate in presentulu reportu.

Maresialulu Bazaine a facutu, că comandantu siefu alu armatei Rhinului, c ea ce-i prescria détoria si onorea?

Acest'a este cestiunea complecta ce trebuie rezolvata. Pentru acëst'a este indispensabile expunerea faptelor implinite in periodulu comandei eserceta de maresialulu. Acësta expunere este divisa in trei parti corespundiendu urmatorelor trei periode:

Operatiuni active dela 5 Augustu pana la 1 Septembre. — Blocarea dela 1 Septembre pana la 10 Octubre. — Capitulatiunea dela 10 pana la 27 Octubre.

In urm'a acestei expunerii, s'au adunat desvoltarile speciale ce compoarta esaminarea cestiunilor relative la comunicatiunile artilleriei si sub-sistemelor.

Unu resumatu generalu grupéza faptele principale culese prin instructiune, si motivéza concluziunile finale ale reportului.

Adress'a de felicitare a comitetului junimei romane din România adresaata catra d. **Thiers**, cu occasiunea liberarei territoriului Franciei de prussaci:

Monsieur A. Thiers,

Paris.

Le dernier soldat Prussien a quitté la France. C'est votre œuvre.

La Jeunesse Universitaire de Bucarest a pris l'initiative de vous offrir à cette occasion une médaille commémorative. Elle veut éterniser ses sentiments pour le libérateur de la généreuse France.

Nous, le Comité chargé par cette jeunesse à lui réaliser son désir, nous empressons à vous transmettre, au nom de la jeunesse des pays Roumains, l'expression de ses sentiments de reconnaissance et d'admiration pour votregrand patriotisme.

Vive la France, vive son illustre libérateur *).

Président, Badesco.

Membres:

Tattarano, Bibicescu, Nacescu,
Badensky.

Responsulu domnului Thiers.

Nr. BADESCO, strada noua Nr. 5.

Je m'empresse de vous accuser reception et de vous remercier de votre dépêche m'annonçant votre appel à la jeunesse Roumaine **).

A. Thiers.

***) D-lui A. Thiers.**

Paris.

Celu din urma soldatu Prusianu, a parasitul Franci'a, acësta este oper'a D-vóstra.

Junimea Universitară din Bucuresci a luat initiativa de a ve oferi cu acësta occasiune una medalia commémorative.

Ea voiesce se eterniseze sentimentele séle pentru liberatorulu generosei Francie.

Noi, Comitetulu insarcinatul de acësta junime, pentru a — realizá dorint'a s'a, ne grabim a ve transmite in numele junimei tierilor Române exprișinea sentimentelor de recunoscintia si de admiratiune pentru marele D-vóstra patriotismu.

Traiésca Franci'a, triaésca ilustrulu seu liberatoru.

**) Me grabescu a ve respunde de primire, si a ve multumí pentru depesi'a cu care me anuntati despre apelulu facutu de D-vóstra catra junimea Romana.

(„Viitorulu“).

Expositiunea universale dela Vien'a.

(Urmare.)

Sectiunea Tunisului a fostu una din acelea care au terminat lucrarile loru pentru diu'a deschiderii; cu totce acestea ramase unu tempu destul de indelungat interdisa publicului. Cu totce ca atuci amu cautatu se patrundemu acestu misteriu, nu este tréb'a nôstra de a cauta causele. Totulu este ca asta-di, din caus'a gustului ce pare a fi presidat la instalatiunea ei, si mai multu inca din caus'a varietatii infinite a obiectelor si a costumelor cu culori viui si stralucitore. sectiunea Tunisului atrage fôrte multu atentiu a visitatorilor.

Tabelulu ce presinta acésta sectiune, trebuie se dicem spre a fi drepti, este complectu si mai cu séma fôrte avutu in obiecte de mare interesu.

Inainte de a esamina lungulu siru alu obiectelor espuse, trebuie se relatamu cate-va consideratii generali asupra tierei. Scim ca dintre totce statele orientului Tunisulu a inceputu mai antaiu a lepeda vechile traditiuni orientali, cari nu numai ca ar' fi opritu veri-ce miscare, veri-ce sboru catre civilisatiune, dîr' chiaru ar' fi nimicita si facutu ilusoriu tota incercarea catre progresu.

Oper'a acésta presinta, asia dîr', mari dificultati, inse acestea paru acumu cu totulu invinse, celu pucinu sub reportulu industriei.

Conservandu totu stilul caracteristicu alu tieri, lucru esentiale pentru perpetuarea istoriei unui poporu, industria europêna a obtinutu la Tunisu succesuri ce merita cea mai mare atentiu. Noua mai pucinu de catu ori-cui ne este permisu se adresam su una critica seu lauda asupra unor personalitati; inse totu potemu se anticipam su asupra celor ce istoria va inregistra asupra omenilor cari au contribuitu mai multu la desvoltarea industriale a tieri loru.

Dintre toti, acela care a lucratu mai multu pentru a scote Tunisulu din intunericulu unde parera ca sta voiosu, este excelentia sa Kasnadar, ministrul alu beyului din Tunisu, fostu presedinte la comisiunea dela expositia din Parisu la 1867, si actualmente inca comissariu presedinte la expositiunea din Vien'a.

Galeria ocupata de expositiunea Tunisului si a Marocului contine multe obiecte fôrte curiose. Vomu pune in prim'a linia: antiquitatile provenindu din sapaturile facute asupra siedimentului vechiei Cartagine si alte orasie cartagineze, romane si arabe. Astufeliu avem inaintea ochiloru nostri una colectiune numismatica de monete, medalii de pe templu lui Anibalu. Suntu chiaru cate-va anterioare vestitului capitaniu, si ceea ce le facu cu atatu mai curiose este ca suntu aproape unice pe lume; ca-ci istoria ne dice ca defensorii Carthagenei topisera toti bani loru spre a-i preface in arme, astufeliu in catu dupa ruin'a marei cetatii rivala Romei, totu avutile Carthagenei si chiaru pana la urmele limbii au disparutu de una-data. In fine vedem si cate-va „bas-reliefuri“ si fragmente de statue romane. Trecem apoi la tiesaturile, la covorele, metasariile, chalurile cari fare contradicere au una valore incontestabile, dîr' ceea ce se deosibesce mai multu de cele expuse in cele-lalte galerii ale Orientului suntu burnusurile si borangicurile, acestea suntu mai alesu inseminate. Scim ca acestea formeaza, ca se dicem asia, specialitatea industriei tunisiene. Dece se poate se facem una apropiere sub acestu reportu cu productele de aceeasi natura ale Romaniei, potemu se consideram numai doua puncte: avutia desenurilor si subtirimea lucrului. Sub ambele puncte de vedere, comparandu borangicurile tunisiene si romane, atingu fia-care in caracterulu loru national, una mare perfectiune; cu totce astea inca din cauza ca industri'a mecanica este mai inapoiata in România, trebuie se constatam ca productele acestei industriei tunisiene potu se braveze concurrentia cu articolele analoge ale industriei europene.

La midiuloculu galeriei tunisiene vedem unu pavilionu de stil mauresc totulu de geamul care represinta interiorulu unei sale de receptiune a unui avutu arabe. Mobilele acestui salonu vapsite in rosu si impodobite cu auru presinta unu aspectu destulu de originalu. Sofale, covore, arme dispuse in panoplii, arme de focu, pusti incrustate cu argintu acésta este complimentul mobilarei acestui salonu africanu; catu pentru restulu sectiunii, facandu una mentiune speciale pentru fabricatiunea

peiloru si a marocuinilor in care tunisianni esclava mai antaiu de totce, altu ceva nu mai gasim niciu de disu asupra acestei expositiuni, ori-cumu infieriora expositiunii din galeria turcesca, despre care vomu vorbi in curundu.

Marocul. — Catu pentru expositiunea Marocului, nu contine niciu particularu si nu se distinge de acea a Tunisului de catu prin differentia granelor si alte producte ale solului, ca-ci productele industriei propriu disa suntu mai identice. Este dreptu si totu-deodata interesantu pentru istoria civilisatiunii se observam acésta legatura intre Tunisu si Marocu, ca amendoua aceste state poseda semnulu nestersu alu civilisatiuni musulmane, precum o vomu vedé pentru Turcia. Studiandu cine-va aceste trei expositiuni va observa indata asemenearea loru, cea ce este una proba palpabilă a influenței religiunii asupra spiritului si vietiei Orientalilor.

Acelasi fenomenu ca in Asia se produce si in Europa si indata ce religiunea se schimba se constata indata una schimbare completa a caracterului civilisatiunii.

(Va urmá).

„Publicatiune. Blasiu.

(Capetu.)

22.

Se decide infientiarea unei „Comisiune pentru casuri de epidemii“ statoria din comisiunea sanitaria permanenta, cu derepturile si detorintile acesteia, si inca din urmatorii 6 domni opidanii: Dr. Nicolau Stoia; Rv. Dnu Ioane Fekete Negru, canonico metropolitanu; Nicolau Solomonu, prof. gimnasiale; Stefanu Popu, prof. de preparandia; Georgiu Munteanu, prof. normale; si Benjaminu Filipu, negotiatoriu, cu urmatorele derepturi si detorintie ulterioare:

a) de a-se adună si constitu si sub presedintia comisiunei sanitare permanente si la conchiamarea acesteia, de locu, catu ce va audi, ca amenantia cutare morbu epidemicu a-se apropiă de opidu, ori poate s'a ivitu.

b) indata dupa constituire-si a esoperă prin precepatori de lucru esaminarea epidemiei, ce se-a ivitu, si a afia mediulocle pentru a-se poté scuti opidanii de capatarea acelei epidemii, si pentru a-se poté mantui de ea cei ce-au capatat'o; si despre acestea mediulocle pre opidanii din casa in casa a-i invetiá, ma pre cont'a casei opidane a imprime si instructiunea receruta, si a-o distribui; si pentru clas'a mai seraca a procurá si mediulocle de vendicare. —

c) la casu epidemicu ivitu, ori suspitosu de a fi epidemicu, a-lu areta acesta fara amenare anistiei comunale spre incunoscintiere mai inalta, a chiamá de locu medicu intru ajutoriu, si a concurge din totce si cu totce poterile intru mantuirea individualui cadiutu morbosu. — Si

anumitu in tempulu epidemicu colericu, ce amenantia si cu ocasiunea aducerei acestei decisiuni:

d) de a-i instrui, si in casu de lipsa a-i constringe pre sengurateci neascultatori si prin deportarea loru cu potere fisica la inchisoria, era pre cei de stare mai cosiderabile prin mulcta amesurata de bani (1—10 fl. v. a. pre séma fondului de regulare si curatire de strade in opidulu Blasiu), ca se-si tienă curate locuintele, se-le sventure in tota diu'a, si locurile, din care esu mirozuri grele pre cumu: celea ramase golite de gunoie, se-le accopere si astupe cu pamantu prósperu. —

e) de a constringe pre macelarii locali, ca in acestu casu estraordinariu, si in lipsa unui podu de tajatul de vite pentru carne: vitele loru pentru carne se si-le taie numai afara in campu lenga Ternava, si acolo se lase totce partile neintrebuitiose, pedepsindu altu-cumu in intielesulu punct.

f) de mai susu. —

f) de a publica, ca toti opidanii se nesuésca a-si cumpără din apoteca asia numite „Picuri de colera“ apoi: a manancá musghieiu de aiu si si aiu numai singuru cu pane, a bă din candu in candu vinu si vinarsu bunu mai vertosu de drosdii togmitu cu fodomenta, (m. cretia) cu sementia de juniperu si cuminu, — apa catu mai pucina, in fine se-si abură locuintiele cu otietu tare de vinu care se-lu amiróse si ei, si se-le afume cu sementia de juniperu.

In fine

g) de a face propuneri representantiei pentru revisiunea acestei decisiuni.

23.

Se decide, ca pentru tajarea vitelor de carne se-se edifice unu podu de tajat in locu acomodabilu, — si anumitu inainte de totce pre calea intreprinderii private, — si in catu acésta nu ar succede, pre spesele opidului.

Si se esmita una comisiune statoria din judele si notariulu opidului pentru a lua planu si conditiuni dela intreprindetori privati ce s-ar' afla, — si de nu s-ar' afla: pentru a substerne planu sumptu proiectu de edificare, — in catu va fi cu potintia in 4, dîr' celu mai multu in 6 septemani dela data.

Blasiu, 15 Iuliu 1873.

Isidoru Domsia,
jude opidanu.

(Reflexiunile nôstre voru urmá.) R.

Concursu.

Devenindu vacanta statiunea de docente la scol'a populara romana din Arpatacu, prin acesta se publica concursu.

Salariu anuale e de 200 fl. v. a. si 50 fl. că bani de Cuartiru. Concurrentii trebuie se tramita petitiunea la eforia scolastica seu la subsemnatul pana in 30 Octobre.

Arpatacu in 16 Octobre 1873.

Franciscu Babosiu
presied. eforiei scol.

„ALBINA“

Institutu de creditu si economii
in Sibiu.

Se aduce la cunoștinția publica, ca desvoltarea favorabila a affacerilor institutului nostru ne-a pus in placut'a pusei, de a deschide in sensul statutelor si alu regulamentului nostru specialu cu 1 Noembre a. c. si ramulu imprumutelor ipotecari.

Informatiuni tiparite asupra modalitatii si conditiunilor, se dau dela directiunea nôstra gratis.

Sibiu, 13 Octobre 1873.

2—3

Consiliul de administratiune.

Anuntiu.

Subscrisulu are onore a face stimatului publicu cunoscutu, ca si-a deschis cancellaria de advacatu in casele lui Reminoff Nr. 616 in strad'a Ileniilor in Fagarasiu, si ca va starui cu acuratetia a servit onoratului publicu in ori ce affacere, ce taie in sfer'a judeciale, adeca: civile, cambiale, criminale si urbariale; apoi in totu, ce atinge resortul publico-politicu.

Fagarasiu in 16 Octobre 1873.

Ioaanu Gramă
advocatu.

Cursurile

la bursa in 17 Octobre 1873 stă asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 51 $\frac{1}{2}$ cr. v. a.
Napoleoni	—	9 , 08	" "
Augsburg	—	107 , 50	" "
Londonu	—	112 , 90	" "
Imprumutul nationalu	—	72 , 40	" "
Obligatiile metalice vechi de 5%	68 , 10	" "	" "
Obligatiile rurale ungare	73 , —	" "	" "
" , temesiane	72 , 50	" "	" "
" , transilvane	72 , --	" "	" "
" , croato-slav.	75 , —	" "	" "
Actiunile bancei	—	953 , —	" "
" creditului	—	217 , —	" "